

Politični utrinki

V Kranju — dve leti po Senčurju

Med številnimi shodi, ki jih je slovensko krilo JRZ priredilo v Sloveniji, je bil shod tudi v Kranju, ki se ga je udeležil minister brez listnice g. dr. Krek, ki je med drugim dejal tudi tole: »Tisti narod, ki vestno plačuje in v obliki vojaške službe svoj krvni davek in z zadnjimi žulji svoj denarni davek, tisti narod, ki vestno izpolnjuje zakone in ki tudi oblast spoštuje, veliko bolj, kakor pa je oblast preteklih let zaslužila, tisti narod je bil proglašen za protidržavnega in se tega madeža nikakor ni mogel znebiti. Iz teh organizacij (občine, gospodarske in samoupravne organizacije) bodo morali z voditeljskih mest oditi vsi tisti, ki so bili nanje ali nasilno imenovani, ali pa so prišli do njih z goljufijo pridobljenimi glasovi. Ta svoboda ljudskega izbiranja in imenovanja po ljudstvu, se mora razrasti v vseh samoupravnih zastopstvih tja do banovinskega sveta.

Neprestano krožijo vesti, da je vlada slabša, da je že padla in da bo padla. Rečem vam, da ni sledu o kakšni nestalnosti režima, da je trdnost vlade tako velika, kakor sploh trdnost vlade more biti. Ni torej govora o kakšni spremembi vlade. Rečem vam, da nismo večni, ker se vse spreminja, toda ni nobene konkretne nevarnosti, da bi se ta vlada spremenila ali zamenjala s kakšno diktatorično. Mnogi kombinirajo o stanju, ki naj bi nastalo 20. oktobra. Rečem vam, da hoče ta vlada delati s parlamentom, četudi vemo, kako je ta parlament nastal in kako so bili poslanci izvoljeni. Vlada hoče delati s parlamentom, ker neče biti diktatorična in hoče na parlamentaren način rešiti, kar je rešiti treba, da bo mogoče priti do svobodnih volitev. Vlada se zaveda, da ima ogromno večino naroda za seboj, pa je vseeno, če to poslanci priznajo ali ne.

Govor Ljube Davidovića v Trnavi

V Trnavi je združena opozicija priredila v nedeljo shod, ki se ga je udeležil osebno tudi g. Ljuba Davidović, šef demokratske stranke in ki je ob tej priliki med drugim dejal tudi tole: »Mi kot ljudje, ki cenimo demokracijo in ne samo demokratsko stranko in ki težimo za enakostjo naroda, zahtevamo, da so deležni enakih pravic tako Srbi, Hrvati kakor Slovenci. To bo prineslo slogo in red v državo, čemur bo sledila tudi ljubezen, ljubezen med državljani te države, kajti brez ljubezni ni življenja, posebno pa ni življenja v tako veliki državi, kakor je naša. V trenutku, ko bomo vsi enako ljubljeni našo državo tako Srbi, Hrvati kakor Slovenci, bo zgrajena najboljša garancija za našo bodočnost.

Dejali so: Maček hoče to državo porušiti, vendar vam rečem: Ne, Maček ne bo porušil te države. Zaradi tega smo mi za sporazum s Hrvati. Brez sloge ni napredka, pa tudi ne ljubezni. Odločili smo se, da napravimo sporazum s Hrvati in tudi ga bomo napravili.

Tako kakor je bilo dosedaj, to ne sme iti dalje. Mi smo se vzajemno obtoževali, Hrvati nas, mi Hrvate. Mi moramo biti za sporazum s Hrvati, če smo v resnici za to državo. Nekaj tretjega ne obstoja. Jasno in odkrito moramo povedati, ali smo za sporazum s Hrvati ali nismo.

Hrvati in mi smo kosti ene kosti. Mi smo ena kri. Mi smo rojeni in vzgojeni na isti zemlji in vsa pravica je, da pride do sporazuma med nami. Tudi opozicijska fronta je za sporazum.

Dr. Ivan Ribar o sporazumu s Hrvati

V Smederevski Palanki je bil v nedeljo shod združene opozicije, ki ga je posetil dr. Ivan Ribar in ki je med drugim dejal tudi tole: Ker sem Hrvat, vem, da z veliko radovednostjo pričakujete, da vam povem, kaj znači hrvatsko vprašanje in kaj se hoče doseči s hrvatskim vprašanjem, ker je ono danes najaktualnejše. Takoj v začetku vam moram povedati, da obstoji hrvatsko vprašanje v zahtevah, ki so bile postavljene v ustavi iz leta 1893, ki so jo ustvarili oni stari in poštene radikali. Ta zahteva obstoja v potrebi dajanja kar največ svobode narodu, na katero ima on popolno pravico. Če danes bratje Hrvati stavljajo zahteve, na katere imajo nesporne pravice, jih žigosaj kot protidržavne elemente. Pravijo, da oni ne želijo edinstva z brati Srbi, kar pa ni točno in kar jaz kategorično odbijam. Hočem državljanskih in političnih pravic. Rešitev hrvatskega vprašanja obstoji v tem, da se svobodni Hrvati in svobodni Srbi kot enakopravni usmerijo na pot bratrskega sporazuma. Samo tako bo mogoče združiti hrvatske in srbske kmete, ki bodo sporazumno in složno rešili tudi vsa ostala gospodarska in socialna vprašanja. Brez svobode in brez narodnega sporazuma ni mogoče rešiti hrvatskega vprašanja.

1800 rudarjev stavka

London, 14. oktobra. n. Iz Cardiffa poročajo, da je večje število rudarjev v rudniku »Nine mile point« prišlo z gladojno stavko. Rudarji že več dni vajajo v rovu. Seje včeraj so jih njihove žene pregovorile, da so sprejeli hrano, ki so jim jo prinesle. Vendar rova niso zapustili. Rudniška uprava jim je sporočila, da pristane na pogajanja, čim zapuste rov. 1800 rudarjev, ki so zaposleni v rudniku, je sklenilo nastopiti enodnevno stavko v znamenje solidarnosti z gladoječimi rudarji. Doznavajo se, da so vsi rudarji južnega Walesa sklenili stopiti v stavko iz solidarnosti do rudarjev, ki že stavkajo.

Gospodarski svet Male antante

»Dosedanji uspehi so zadovoljivi,« pravijo zastopniki treh držav. Novi program predvideva: sodelovanje pošte in brzojava, železniškega prometa, plovbe po Donavi, industrijsko sodelovanje, unifikacija ček. in menične zakonodaje

Beograd, 14. oktobra. Danes se je sestal v Beogradu gospodarski svet Male antante na VI. redno zasedanje, odbori za posamezna vprašanja so pa bili začeli delati že sedmega oziroma 10. t. m. Predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev dr. Milan Stojadinović, ki je obenem tudi predsednik stalnega sveta Male antante, je otvoril zasedanje s tem nagovorom:

Gospodje! V trenutku otvoritve rednega plenarnega zasedanja gospodarskega sveta Male antante, vam želim pred vsem v imenu kraljevske vlade prisrčno dobrodoščilo, vam delegatom kraljevine Romunije in delegatom republike Češkoslovaške. Potrebno se mi zdi pri tej priliki ponovno poudariti, da ni Mala antanta, čeprav je nastala v trenutku krajevne nevarnosti, nikoli imela napadalnega značaja, kakor tudi ni z gospodarskega vidika nikoli propovedovala krajevnih ali teritorialnih ekskluzivnosti. Temeljna karakteristika in najvažnejše delo Male antante je sodelovanje z miroljubnimi sredstvi.

Sesto redno zasedanje bo moralo sprejeti sklepe o več konkretnih vprašanjih, kakor o problemih trgovinske izmenjave, ki predstavljajo najvažnejšo točko programa o zblizanju med tremi državami. Želim vas opozoriti na ta vprašanja, prepričan, da bodo predmet vašega vsestranskega proučevanja.

Pri tem je potrebno proučiti in označiti vse težkoče, ki zdaj ovirajo razvoj trgovinske izmenjave med tremi državami. Pri proučevanju teh težkoč se ima določiti izhodišče s pomočjo najugodnejših ukrepov v svrhu odstranitve vseh težkoč, ali pa da se vsaj omeje na pravi obseg. Potrebno je poudariti, da med temi težkočami zavzema važno mesto prohibicija izvoza, načelo dovoljenj za izvoz, kontingentiranje in določbe, ki se tičejo prometa z devizami in vrednostnimi papirji. Če upoštevamo, da pomeni na področju trgovinske izmenjave gospodarsko zblizanje med tremi državami vodilno idejo Male antante, je potrebno proučiti tiste instrumente trgovinske politike, ki nas morejo pripeljati do željenega cilja. Razen tega bo gospodarski svet imel nalogo sklepati o vprašanjih, ki so jih proučile komisije izvedencev, to je o predlogih, ki se nanašajo:

1. na sodelovanje pošte in brzojava med tremi državami,
2. na sodelovanje glede plovbe na Donavi,
3. na industrijsko sodelovanje držav Male antante,
4. na unifikacijo čekovne in menične zakonodaje, in
5. na sodelovanje glede železniškega prometa, itd.

Nove komisije

Če upoštevamo običajno delovno proceduro gospodarskega sveta Male antante, bi

Pojasnilo

k uredbi o taksnih olajšavah industriji

Beograd, 14. oktobra. V zvezi z objavo uredbe o pristojbinskih olajšavah za gospodarska podjetja smo prejeli iz kabineta ministrstva za trgovino in industrijo tole pojasnilo:

Na podlagi pooblastila finančnega zakona je ministrski svet sprejel uredbo, ki odreja posebne takse olajšave za industrijska podjetja, ki jim je zaradi gospodarske stiske ogrožen obstoj. Če so ti pogoji dani, se lahko zahtevajo te pristojbinske olajšave, ako želi posamezno industrijsko podjetje izvesti svojo sanacijo z združitvijo z drugim akcijskim industrijskim podjetjem ali industrijsko družbo z omejenim jamstvom, oziroma zadrugo, ali pa želi enolastniška tvrdka ali javno trgovska ali komanditna družba izpremeniti svoje podjetje v akcijsko družbo. Olajšave se nanašajo na oprostitve taks iz tarifne številke 10, torej takse na glavico, dalje osvoboditev prenosne takse iz tarifne številke 12 in na oprostitve taks za vpis v zemljiške knjige. Te olajšave niso stalne in veljajo samo, če se prošnja vloži v dveh letih.

Nakup obveznic vojne škode

Beograd, 14. oktobra. AA. Po sklepu Poštne hranilnice bo znašal mesečni obrok za nakup obveznic vojne škode na odplačilo Din 30— za vsako obveznico, in sicer od 12. oktobra t. l. do nadaljnje naredbe.

Prošnje za nakup rešuje nadzorni svet. Kuponi št. 14 in 15 pripadajo Poštni hranilnici. Ostali pogoji ostanejo neizpremenjeni. Kupeji, ki se bodo javili od 12. oktobra dalje, bodo plačali mesečno po Din 30— skozi eno leto.

Bivanje grških gospodarstvenikov v Beogradu

Beograd, 14. oktobra. AA. Danes ob 10. uri dopoldne so predsednik in svetnik solunske občine z različni zastopniki nacionalnih, kulturnih in gospodarskih organizacij iz Soluna uradno obiskali predsednika beograjske občine.

Solunske goste je s prisrčnim nagovorom pozdravil predsednik občine Vlada Ilić. V svojem govoru je omenil stike, ki nas vežejo z Grčijo in ki jih je treba zlasti na gospodarskem polju še bolj poglobiti.

Za pozdrav se mu je zahvalil predsednik solunske občine Mancos. Po zakuski, ki jim jo je priredil predsednik občine Ilić, so grški gostje v spremstvu beograjskih gospodarstvenikov obiskali grob neznane ju-naka.

vam v interesu čim hitrejši ureditve vseh vprašanj, ki so na dnevnem redu, predlagal tole razdelitev dela po komisijah:

1. komisija, ki se bo ukvarjala z vprašanji trgovinske izmenjave blaga,
2. komisija za proučevanje rezultatov, doseženih v nacionalnih odsekih glede izvajanja sklepov, sprejetih na petem zasedanju gospodarskega sveta,
3. komisija za promet z nalogo, da prouči vprašanja plovbe na Donavi in vprašanje železniškega prometa in letalskega prometa,
4. komisija za druga vprašanja, ki so na dnevnem redu, in za morebitne nove predloge, ter naposled redakcijski odbor.

Zasedanje komisij bi se moglo začeti še danes, gospodarski svet bi se pa sestal, ko bodo komisije končale svoje delo.

Na koncu, gospodje, mi ostane še dolžnost, da vam želim mnogo uspeha pri vašem delu, vpoštevajte realne potrebe s stališča interesov naših treh držav, prijateljskih in zavezniških. Trdno sem prepričan, da bodo rezultati vašega dela pozitivni in dejanske vrednosti.

Nato je predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev podelil besedo predsedniku romunske delegacije bivšemu ministru g. N. Teodorescu.

G. Teodorescu je v svojem govoru izrekel veliko veselje delegatov, da se nahajajo v Beogradu, v svrhu nadaljevanja dela gospodarskega sveta Male antante, nato je pa poudaril dosedanje uspehe in izrazil nado, da bo delo gospodarskega sveta Male antante obrodilo konkretne uspehe. Mi nadaljujemo! je dejal Teodorescu. Še dosti stvari se da storiti, eno je pa gotovo, da smo namreč popolnoma zadovoljni z dosedanjimi uspehi. Nato je naglasil, da ima popolno zaupanje v dober in nagel razvoj začete dela. Na koncu svojega govora se je zahvalil predsedniku ministrskega sveta in zunanjemu ministru dr. Milanu Stojadinoviću za prisrčne in lepe besede, s katerimi je pozdravil gospodarski svet.

Potem je predsednik vlade in zunanjji minister dr. Milan Stojadinović podelil besedo izrednemu poslaniku in predsedniku češkoslovaške delegacije dr. Friedmannu. V prvi vrsti se je dr. Friedmann zahvalil v imenu češkoslovaški poslanik g. Girsu in predsedniku jugoslovanske vlade in poudaril, da je dr. Stojadinović navedel ves delovni program gospodarskega sveta. Potem je naglasil, da so dosedanji uspehi gospodarske Male antante zelo zadovoljivi. Na koncu je izrazil radost, da se bo v korist vseh treh držav Male antante moglo delati v njihovem interesu.

Prvega sestanka gospodarskega sveta Male antante so se udeležili razen članov delegacij tudi romunski poslanik g. Guranescu, češkoslovaški poslanik dr. Girsu in predsednik jugoslovanske delegacije g. Pelivanović, načelnik ministrstva zunanjih zadev.

Nova tarifa za izvoz orehov v Nemčijo

Beograd, 14. oktobra. AA. S 15. oktobrom stopi v jugoslovansko-nemškem blagovnem prometu v veljavo nova tarifa za izvoz orehov pod št. 34.

Nov pomočnik bana Vardarske banovine

Beograd, 14. oktobra. AA. Za pomočnika bana Vardarske banovine je bil imenovan Dušan M. Filipović v položaju 3/1, doslej policijski direktor v Beogradu.

Osebnosti

Beograd, 14. okt. b. Premiščen je šef postaje v Hercegovnem g. Josip Kljun v Dubrovnik in Frane Reje, pomožni prometnik postaje Kakani na postajo Bistrič.

Ustanovitve in ukinitve gimnazij

Beograd, 14. okt. b. Današnje »Službene novine« objavljajo ukaz, s katerim se otvarja nepopolna ženska realna gimnazija v Banjaluki, dalje se otvarjajo postopoma višji razredi samoupravne realne gimnazije v Kumanovem, v Murski Soboti, Kladovem, Smederevski Palanki in Veležu. Nepopolna gimnazija v Bjelini se pretvori v popolno, v Ljubljani se otvori popolna ženska realna gimnazija namesto mestne realne gimnazije. Dalje se otvori postopoma nepopolna realna gimnazija v Krivi Palanki, Strumici, Ohridu, Kovinu, Štipu, Prijedoru in Parčinu. Sedanja popolna realna gimnazija v Kočevju se pretvori, kakor smo že poročali, postopoma s početkom šolskega leta 1936/37 v nepopolno.

Senat sklican 19. t. m.

Beograd, 14. oktobra. AA. Predsednik senata dr. Ljubomir Tomašić je napovedal seje senata za soboto 19. t. m. ob devetih.

Zoisovo Brdo pri Kranju — last kneza namestnika Pavla

Te dni je Nj. Vis. knez-namestnik Pavle postal gospodar na najlepšem gorenskem gradu Brdu, ki sta ga pred nekaj leti ob baronov Zoisov, potomcev naših slavnih mecenov Zoisov, kupila na dražbi škofjevska lesna industrija in France Dolenc in F. Hajrihar.

London, 14. oktobra. AA. V jutrišnji številki uradnega lista bo izšlo obvestilo predsednika spodnje zbornice o sklicanju prihodnje seje dne 22. t. m.

Sestava nove poljske vlade je bila poverjena dosedanjemu notranjemu ministru Kosciakowskemu, ki je v novi poljski vladi ministrski predsednik.

V nedeljo je bilo 8000 ljudi na kolodvoru

Ljubljana, 14. septembra.

Gorenska je skoraj pozabljena in vse drvi na Dolenjsko — kakor v oblubljenem deželu. Z glavnega kolodvora sta v nedeljo jutraj odpeljala dva vlaka na Gorenjsko 1300 izletnikov, a na Dolenjsko sta z največjo težavo tudi dva vlaka vlekla 6000 Ljubljančanov in Ljubljancov ter vsaj dvakrat toliko košar. Zvečer sta se oba dolenjska vlaka spet primajala v Ljubljano s svojimi do kraja upehanimi in opešanimi ter onemoglimi gosti. Nešteto razbitih zelenk leži ob dolenjski progi, sem in tja pa med črepanjami leže drobne kočice pujskov in puranov ter kokoši, ki so jih prijatelji dolenjskega paradiža ob povratku vzeli s seboj še za popotnico.

V nedeljo jutraj je bilo na kolodvoru gotovo 8000 ljudi. Poslovalce so vse blagajne in tudi pomožne blagajne, a pri izhodu ob restavracijskem vrtu celo dve pomožni blagajni. Pri vseh blagajnah je bila neznosna gneča, da so vlaki odhajali z mnogo predolgimi zamudami in so bili zaradi zamud izletniki do cilja oropani vsaj za urico razvedrila in užitka. Tudi pred »Putnikom« v »Metropolu« je bila na cesti velika gneča, a vse blagajne niti od daleč niso mogle zmagovati navala. Enako je bilo seveda tudi zvečer pri prihodu vlakov: povsod največja gneča, še več pa tekanja sem in tja, tarnjanja in jeze, ker varuhi domačega ognjišča niso našli veselih, težko otovorjenih Dolenjcev.

Zdi se nam, da je poslovanje blagajn na kolodvoru premalo premišljeno in praktično urejena. Vesel si, če se po pol ure prerije vsaj do pomožne blagajne. Zahtevaš n. pr. četrtinsko karto in pošljejo te h glavni blagajni, da gotovo zamudiš, če ne vstopiš brez karte v vlak. Enako je tudi, če zahtevaš vozovnico za kako postajo, ki ne leži v smeri izletniškega vektora. Tu je spet popolnoma gotovo, da si vlak zamudiš, če si iskal karto pri enako oblegani glavni blagajni. Ali ne bi bilo bolj smoteno, če bi nekatere blagajne oddajale vozovnice samo za gorensko progo, druge spet samo za Dolenjsko, za ostale proge pa spet druge blagajne, skratka, za razne vlake tudi druge blagajne! Razpored blagajn na različne proge naj bi bil že v soboto objavljen v listih, a v nedeljo naj bi velike napisne table informirale občinstvo, kje dobi vozovnice.

Enako je pa z izhodi. Nikdar človek ne ve, pri katerem izhodu bo prišel izletnik, ki ga čakamo. Večkrat imajo ljudje zato prav velike zadrege in sitnosti, a tudi stroške, ker si morajo najemati nosača. Načelstvo glavnega kolodvora bo za drugo nedeljo to stvar gotovo uredilo tako, da bodo jutraj vsi potniki naglo dobili vozovnice, a zvečer bodo spet njih svoji v Ljubljani vedeli, pri katerem izhodu naj jih čakajo.

Uspehi pri streljskih tekmah

Ljubljana, 15. oktobra.

V nedeljo dopoldne in popoldne so bile na vojaškem strelišču strelske tekme ljubljanskega strelskega okrožja, kateremu so se pridružili še člani SLD, podružnica Ljubljana.

Tekme so potekle v najlepšem redu in v vzorni disciplini, kar si morejo naši strelci šteti v posebno čast.

V restavraciji pri Slamiču so bile v nedeljo zvečer razdeljene nagrade najboljšim strelcem. Za prvenstvo SLD so bili doseženi naslednji uspehi: 1. Vukmanič, Maribor 153 točk, 2. Hajrihar Minko, Ljubljana 136, 3. Gorup, Zagreb 128 točk.

Zajci. Dosegljivih točk 10: 1. Vukmanič, Maribor 10 točk, 2. Hajrihar M., Ljubljana 9, 3. Jakil, Karlovac, 4. Bakarčič ml., Ljubljana, 5. Sitrer, Ljubljana, vsi po 9 točk.

Golobi. Od 20 dosegljivih točk: 1. Sprager, Maribor 19 točk, za 23 strelcev, 2. Jakil, Karlovac, 3. Vukmanič, Maribor 19 točk za 26 strelcev.

Divja koza. Od 70 dosegljivih točk: 1. Vukmanič, Maribor 54 točk, 2. Gorup, Zagreb 50 točk, 3. Jakil, Karlovac 41 točk.

Srnjak. Od 50 dosegljivih točk: 1. Gorup, Zagreb 46 točk, 2. Bakarčič ml., Ljubljana 46 točk, 3. Bakarčič star., Ljubljana 45 točk.

Po razglasitvi rezultatov so bile razdeljene vsem pravkom lepe nagrade, ki so jih darovali predstavniki naših oblasti in privatniki. Po končani razdelitvi nagrad je bila v salonu pri Slamiču prijetna lovska zabava.

Dnevni dogodki

× Pomočnik bana g. dr. Majcen se je službeno odpeljal v Beograd in zaradi tega v torek 15. t. m. ne bo sprejemal strank.

× Za zboljšanje socialnega zavarovanja. V Delavski zbornici v Beogradu so se posvetovali v nedeljo delegati delavske sindikalne zveze in delegati delavskih in nameštenskih organizacij iz vse države. Po obširnih debatah o zboljšanju socialnega zavarovanja so sprejeli resolucijo, ki med drugim zahteva: Naj se iz javnih sredstev da vsaj 20 milijonov dinarjev za pomoč brezposelnim delavcem, naj javne borze dela povečajo vsote za dnevne podpore brezposelnim in naj občine organizirajo akcijo v pomoč brezposelnim, zlasti naj poskrbe za stanovanja in kurivo čez zimo.

× Saljapin pride v Zagreb. Slavni pevec Fjodor Saljapin se je pogodil z zagrebškim gledališčem za gostovanje. Pel bo Waagrama v operi Boris Godunov. Iz Zagreba bo odpotoval v Budimpešto.

× 38 potresnih sunkov v okolici Banjaluke. Šef beograjske seizmološke postaje Jelenko Mihajlović se je vrnil s potresnega zemlja ob reki Vrbas, kamor je kot strokovnjak pred dnevi odpotoval. Ugotovil je, da večje škode potresni sunki niso povzročili. Zrušili so se le zidovi nekaterih starejših stavb. Največ škoda je bilo na poslopju učiteljske šole v Banjaluki. Mihajlović je ugotovil tudi, da so potresi na tem ozemlju lokalnega značaja in omejeni na kakih 20 kvadratnih kilometrov. Možno je, da se bodo slabši potresni sunki še pojavili, ker se zemeljske plasti še vedno udirajo.

× Železniška nesreča v Virovitici. Na kolodvoru v Virovitici se je zaletel v soboto zvečer tovorni vlak v prazne vagonne. Kretnica je bila pomotoma postavljena tako, da je vlak zapeljal na četrti tir namesto na tretjega. Trije vagoni so uničeni, ostali pa precej poškodovani. Izkazalo se je, da je službojuči prometnik poslal kretničarja v mesto in ga med tem sam nadomestoval. Zamenjal pa je številke vlakov, kar je povzročilo nesrečo. Ljudskih žrtv ni bilo.

× Gradba Zdravstvenega doma v Kranju. Opozarjamo vse interesente na razpis licitacije za gradbo Zdravstvenega doma Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Kranju. Informacije in pripomočki se dobijo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani med 8. in 12. uro.

× Anketa za vozni red 1936—1937. V sredo 23. oktobra bo pri direkciji državnih železnic v Ljubljani v sejni dvorani anketa glede voznega reda 1936—1937. Pričetek ob 10. uri.

× Sejmi. V občini Sv. Jurij pri Grosupljem bo dne 19. oktobra 1935 letni živinski in kramarski sejem. Kupci in prodajalci vljudo vabljeni.

Kralj Peter II. pred svojo gardo, za njim princ Tomislav. Oba se vračata z groba svojega velikega očeta blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I., Zedinitelja na Oplenju.

× Odlikovanci z zlatim vojaškim redom Karađorđeve zvezde z meti, ki se doslej iz kate-regakoli vzroka še niso prijavili, se pozivajo, da nemudoma vložijo svoje prijave pri poveljstvu vojnega okrožja, sicer izgube pravice, ki jih priznava zakon tovrstnim odlikovancem. Pokojne odlikovance naj prijavijo njihovi svoji in predložijo poveljstvu vojnega okrožja vsa potrebna dokazila.

× Kmetско prosvetno društvo »Brazda« v Ljubljani priredi v soboto 19. t. m. trgatve grozdja v dvorani gostilne pri »Levu«, Gospodarska cesta. Članstvo in prijatelje društva opozarjamo na to družabno prireditve. Odbor.

× Prva repriza izredno uspele Rossinijeve komične opere »Pepelka Angelina« bo drevi 15. t. m. za red C. Delo je imelo na sobotni premieri popoln uspeh. Odlična v naslovni vlogi je gđ. Zupčeva, ki z lahkoto in izredno čisto obvlada vse težke koloraturne pasaže v tej vlogi. Tudi vsi ostali interpreti glavnih vlog so odlični: ga. Ribičeva, Kogojeva ter gg. Bettio, Gostič, Janko in Petrovič. Muzikalno vodstvo ima kapelnik Neffat, režija je prof. Sestova. Prva repriza je za red C.

× Del. esperantsko društvo v Ljubljani odpre jutri v sredo 16. t. m. ob 20. uri v II. deški osnovni šoli (na Grabnu) Lj. Zoisova 5, soba

št. 17 tečaj mednarodnega jezika Esperanta za začetnike. Ure in dnevi nadaljnjega pouka se bodo določili ob otvoritvi po želji tečajnikov. Pridite vsi, ki se za Esperanto zanimajo. S seboj prinesite papir in svinčnik, ker se bo s poukom takoj pričelo!

× Žrtve neizglednih podivjanosti. — V Sp. Hrušici pri Ljubljani se je poparila z vrelin mlekom 6-letna hčerka delovodje Danica Pahole. Otroci si je hudo poparila roke in noge. — V gostilni pri Anžurju je bil v nedeljo Zagoršek Ivan, delavec iz Vevč. Iz povsem neznanega vzroka ga je napadel neki neznanec in ga težko poškodoval po glavi in po plečih. — V nedeljo se je mudil v Gobleku 27-letni delavec Albin Prelogar, doma iz Dogačabrd pri Polšniku. Bil je v neki fantovski družbi, kjer je nastal prepri, v katerega se je vmešal tudi Prelogar. Med prepriom je sunil neki neznanec Prelogarja z nožem v vrat in ga ranil precej nevarno. Vse tri žrtve so pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

× Družabni sestanek ljubljanskega kluba »Jegli« bo drevi ob 20. pri Mikliču.

× II. simfonični koncert ljubljanske filharmonije bo 28. t. m. pod pokroviteljstvom Česko-Jugoslovanske lige.

Maribor

Zračni napad na Maribor

Maribor, 14. oktobra.

Danes popoldne so bile v Mariboru velike vaje za primer napada iz zraka. Za vaje je vladalo v Mariboru in širni okolici ogromno zanimanje. Že v prvih popoldanskih urah so se pričele zgrinjati na Glavnem trgu, Kralja Petra trgu in pred glavnim kolodvorom, kjer so bila določena mesta za gledalce, velike množice meščanov in okoličanov. Že dopoldne so bili postavljeni na Kralja Petra trgu in na Glavnem trgu kupi drv in slame, določeni pa so bili tudi že objekti, ki bodo »gorile«.

Okoli 14. ure je čuvaj s stolpa stolne cerkve dal za vaje raketen znak, da se bližajo mestu letala. Trenutek na to je sledil pisk sire in iz vseh mariborskih tovarn in delavnic. Prebivalstvo je bilo s tem obveščeno o preteči nevarnosti. Ulice so se mahoma izpraznile, pešci in vozovi so pohiteli v varne zaklone. Ko so bila letala nad mestom, je stopila takoj v akcijo obramba. Po mestu so se razlegli strelj topov in strojnici, na ulice pa so prihitele že pripravljene ekipe. Nad mestom so švigale raznobarvne rakete, ki so naznanjale rušenje objektov, plinske bombe in bombe, ki so zanelile ogenj. Kmalu so bili v plamenih kupi drv in slame, in nad mestom so se vili črni oblaki dima. Z vseh

strani so prihiti gasilci, ki so stopili v akcijo. Na mestih, kjer so zelene rakete označale, da so bile vržene plinske bombe, so bile postavljene tablice z označenjem vrste strupenega plina. Ekipe za razstrupljanje so bile takoj na mestu ter stopile v razkuževalno akcijo. Vse ekipe so bile opremljene s plinskimi maskami in z vsemi drugimi modernimi pripomočki za obrambo proti plinom in za reševanje. Po dobri četrti uri je bil sovražni napad odbit in trije piski iz sire in tovarn in delavnic so oznanjali, da je nevarnost minila.

Mesto je že po nekaj minutah dobilo običajno lice, le z belim apnenim prahom posuta mesta in kupi ogorkov so pričali o »sovražnem napadu«.

Vaja je s strani prirediteljev in sodelujočih uspela v vsakem oziru in so Mariborčani dobili vsaj približno sliko, kako bo morda enkrat šlo zares. Pripomniti pa je, da se dober del občinstva ni ravnal po izdanih navodilih, kar bi bilo z ozirom na resnost vaje želeli. Ob priliki vaje se je pripetila tudi manjša nesreča. 12letni dijak Egon Miklenšek se je na Kralja Petra trgu preveč približal pravkar zapaljeni petardi, ki je v tem hipu eksplodirala. Obod mu je priletel v desno nogo in mu prizadel rano, tako da so ga morali prepeljati v bolnico.

△ Narodno gledališče. Torek 15. oktobra ob 20. uri: »Izdaja pri Novari«. Red C.

△ Poziv davčne uprave. Davčna uprava v Mariboru poziva davčne zavezance, da vložijo prijave dohodkov od zgradb za odmero zgradarine za leto 1936. v roku od 16. oktobra do 14. novembra 1935. Vsi ostali predpisi so razvidni v pozivu, ki je na uradni deski pri podpisani davčni upravi in pri mestnem poglavarstvu.

△ Občni zbor NSZ. Mariborska podružnica Narodno strokovne zveze bo imela v nedeljo 27. oktobra t. l. izredni občni zbor v mali dvorani Narodnega doma.

△ Mariborski trg. Preteklo soboto so kmetje pripeljali na trg 27 vozov in 84 vreč krompirja, ki mu je bila cena 0,75 do 1 Din. Izredno mnogo je bilo tudi glavnatega zelja, in sicer 23 vozov po 2 do 3 Din za kg. Čebule je bilo 2 voza in 41 vreč, kilogram po 2 Din. Cena grozdja je bila 3,50 do 6 Din za kg, jabolka pa 3 do 4 Din, bruske po 3 do 5 Din. — Piščancev je bilo na prodaj 890 kljunov po 15 do 45 Din par.

△ Medvedji ples je naslednja dramska novost Narodnega gledališča. Delo, ki ga je napisal Viljem Werner, je zelo zanimivo in pisano z izbornim poznavanjem odras. Je srečna zmes veselolige in drame, tako da pride vsakdo na svoj račun.

△ Bača dela išče za takojšnji nastop več strojnih pletil in šeparico za gornje dele čevljev. Informacije v pisarni v Gregorčičevi ulici.

△ Uspešni koncert v Rušah. Pevsko društvo »Rušec« je priredilo v nedeljo zvečer v ruškem Sokolskem domu pevski koncert, ki je privabil

△ Na Ptujsko goro. Narodno delavstvo, včlanjeno v mariborski podružnici NSZ priredi v nedeljo 20. t. m. izlet na Ptujsko goro. Prijave sprejema podružnica NSZ, Sodna ulica 9/III.

△ Ob prihranke. Zagar Franc Kovačič, ki stanuje v Kettejevi ulici je javil policiji, da so mu neznan tatovi odnesli, ko je bil odsoten, iz stanovanja 800 dinarjev, ki si jih je s trudom prihranil v zadnjih mesecih.

Krvavo kožuhanje

V soboto zvečer so pri posestniku Francu Čehu pri Sv. Martinu kožuhali koruzo. Pri delu ni manjkalo pijače in ko so se fantje že precej opili, so se pričeli prerekati in nazadnje je nastal pretep. Razburjene fante je skušal pomiriti 32-letni posestnik Franc Čeh, kar pa je postalo zanj usodno. V gneči ga je nekdo ustrelil v trebuh, da se nesrečnej zgrudil nezavesten. Takoj so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Za divjaškim storilcem poizvedujejo orožniki.

Nesrečna ljubezen

24-letni delavec Franc K. je gojil že dalje časa ljubezenska čuvstva do lepe Berte K., ki stanuje v Delavski ulici. Zadnje čase pa je prišlo med njima do manjših prepriov, ki jim je bila povod črna ljubosumnost. V soboto zvečer sta se zaljubljenca zopet sporekla, kar je Franca zelo razburilo. Iz žepa je potegnil ostro nabrušen nož in si z njim prerezal žile na obeh rokah. Težko ranjenega so reševalci prepeljali v bolnišnico.

S koso nad tekmece

Ko se je danes jutraj vračal pri Sv. Marjeli z vasovanja 25-letni Jožef Kurnik, so ga iz zasede napadli njegovi ljubezenski tekmeči. Eden izmed napadalcev je zamahnil proti Kurniku s koso, ki se mu je globoko zarila v hrbet. Nesrečni Kurnik se v mariborski bolnišnici bori s smrtjo, za napadalec pa poizvedujejo orožniki.

Celje

Umor ali smrtna nezgoda?

Preteklo soboto 12. t. m. ob 3. uri zjutraj je rešilni avto naložil nekega neznanca, ki je z razkano lobanjo ležal na cesti pri Tremerju pri vladoktu. Bil je v popolni nezvesti ter je še isti dan v bolnici umrl. Včeraj so poizvedbe ugotovile, da je umorjenec 52letni Gril Franc, ki je bil zaposlen pri regulaciji Savinje. Drugih osebnih podatkov pa še dosedaj ni. Gril bo danes obduciiran, pri čemer se bo mogoče ugotovilo, s čim mu je bila prizadejana smrtna rana, ali pa gre le za strašno nezgodo.

□ Prijave za gledališki abonma so zopet podaljšane do 25. oktobra.

□ 10 dinarski falsifikati so se danes pojavili na Glavnem trgu. Pretekli teden pa 20 dinarski, o čemer smo že poročali. Spretnim ponarejevalcem denarja ni mogoče priti na sled.

□ Podivjani suroveži so v nedeljo 13. t. m. okrog 16 ure vzeli izpred Sokolskega doma v Gaberju konja in voz ter se odpeljali na Teharje, kjer so v raznih gostilnah skušali napraviti prepire. Bili so to Konrad in Franc P. in Ivan F. iz Nove cerkve. Med potjo so prav nečloveško trpinčili konja, tako da je uboga žival večkrat padla na tla. Voz in konj je last posestnika Dvoršak Josipa iz Pilštanja. Podivjani brezvestneži so prišli v roke policije, ki jih bo danes izročila sodišču.

□ Nesreča kolesarja. Osební avto je 13. t. m. povozil posestnikovega sina Cencla Anzelina na cestnem križišču v Petrovčah ter ga je podrl na tla. Ima močno poškodovano desno nogo.

□ Napaden je bil 13. t. m. zvečer ko se je vračal domov tesar Rataje Franc iz Ostrožnice. Iz neznanega vzroka sta ga hudo obdelala Pilihi Jurij, hlapec iz Lokrova, in neki invalid iz Celja. Poškodovana sta ga zlasti po levi nogi.

□ Ze zopet tatvine koles. Včeraj dopoldne je nekdo ukradel mesarskemu pomočniku Brečku Martinu v Zavodnji izpred neke gostilne črno moško kolo s tov. št. 1402149, evidenčno pa 2/102339/3. Kolo je vredno 1750 Din — V nedeljo pa je bilo ukradeno novo žensko kolo posestnici Skale Heleni iz Slomškovega trga. Kolo je znamke »Feldpost« in ima št. 87570, evidenčno pa 2/12138/3.

□ Smrtna kosa. V nedeljo 13. t. m. sta umrla 67 let stara Guček Barbara, posestnica na Zg. Hudinji ter 61letni brusač Blasutto Pavel iz Samostanske ulice. V miru naj počivata!

□ Ukradel je 2600 Din v nedeljo trgovcu Omahnu Alojzu v Zalcu njegov namešteneec, ki je z denarjem zbežal v Celje, kjer pa ga je prišla policija, ko je imel še ves denar.

□ Namesto cvetja na grob pokojnega Rebeuschega Franca je darovala rodbina žumer Din 500 v mestni ubožni sklad.

Ptuj

Mestno poglavarstvo v Ptujju razpisuje mesto tehtničarja na mostni tehtnici pri kolodvoru. Prošnje vložite pri mestnem poglavarstvu najkasneje do 20. t. m.

Ptuj dobi šolsko polikliniko. V soboto se je vršil v Ptujju sestanek, katerega sta se udeležila tudi g. dr. Ivo Pirc, šef Higijenskega zavoda v Ljubljani, in g. dr. Vrtovec, vodja Zdravstvenega doma v Mariboru. Na vodenju so sklenili, da prične šolska poliklinika kratkem poslovanju. Vzdrževale jo bodo vse prizadete občine, zdravnika pa bo nastavljal država.

Pogrešajo ga. Budigam Anton, 28letni sin predsednika občine iz Zavrča, je odšel v sredo od doma, ne da bi povedal kam. V sredo so ga še videli pri Sv. Barbari, od tam pa je odšel proti Maruševcu v Savski banovini.

KINO SLOGA

Ljubljanski Dvor Telefon 2730

Film globokih čustev in plemenite lepote

S križem in mečem

V glavni vlogi poje znameniti španski tenorist

Don Jose Mojica

Kot dopolnilo najnovejši zvočni tehnik

Predstave ob 16., 19-15 in 21-15. uri

Pride! Pride!

Težko pričakovani senzacionalni film

Abesinija 1935

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Torek, 15. oktobra. Katoličani: Sv. Terezija. Pravoslavni: 2. oktobra. Kiprijan in Just.

DEZURNE LEKARNE

Leustek, Resljeva cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12; Komotar, Vič-Glince, Tržaška cesta 12.

* Minister pošte in brzojava g. Kaludžerčić je včeraj popoldne posestil novi poštni dom na Tyrševi cesti. Pričakovali so ga pred poštnim domom poštini funkcionarji in v kolikor je bilo mogoče v zadnjih trenutkih sklicati še ostalo članstvo. V domu je bila g. ministru in gospe soprog prirejena mala zakuska. Gospoda ministra je pozdravil predsednik poštne doma g. Urbančič. Ogledal si je poslopje in se prav pohvalno izrazil o uspehu. Čestljal je poštarjem vse Dravske banovine k tako lepemu uspehu. Po končani zakuski se je gospod minister poslovil od vseh navzočih in jim še enkrat izrazil vse svoje priznanje.

* O kolonijalni politiki v luči italijansko-abe-sinskega spora bo predaval v sredo 16. t. m. ob 20. uri v dvorani Arene Narodnega doma publicist dr. Branko Vrhon. Vsi akademski in prijatelji vabljeni. — Klub jugoslov. akademikov iz Trsta, Gorice in Istre.

* Bivša učenka najznamenitejšega španskega virtuozna na čelu Gasparja Cassada godč. Beatrice Reihartova je laniica znamenitega komornega udruženja »Trio Fanike Brandl. Prvič bo nastopila v Ljubljani v četrtek 17. t. m. ob 20. uri v Hubadovi pevski dvorani. Sedeži po 10, stojlišča po 5 Din sov predprodaji v knji-garni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Gospodarstvo

Plačilni promet z Nemčijo in Italijo Uredba o klirinških nakaznicah

V zadnjem času se množe pritožbe gospodarskih krogov, zlasti zastopnikov izvozne trgovine proti težkočam, ki se porajajo v zvezi s sklenjenimi pogodbenimi o plačilnem prometu s tujino. V tem oziru je najslabše naše klirinško stanje z Nemčijo in Italijo. Prva nam namreč dolguje nad 300 milijonov druga pa 140 milijonov Din. Zaradi tega skušajo naši izvozniki pospešiti realizacijo svojih podjetij, ker nastajajo pogostokrat težave izgube in trpe zlasti zaradi imobiliziranih prometnih glavnih, ker jim je s tem vzeta možnost nadaljnjih izvoznih poslov. Upoštevanje te težkote, je kraljevska vlada na redlog Narodne banke smatrala za potrebno, da sklene uredbo o klirinških nakaznicah, in da na ta način olajša mobilizacijo terjatev na podlagi kliringov z Nemčijo in Italijo. Ta lista, ki se bo imenovala klirinška nakaznica, bo obenem lahko prenosna. Na podlagi tega bodo mogli zasebni bančni zavodi zelo lahko eskontirati te nakaznice in dajati nanje predjeme, ne da bi se s tem izpostavljali nevarnosti, da drugi upniki zasežejo te terjatve. V trgovskih in bančnih krogih so bili ti ukrepi sprejeti kot važne olajšave glede plačila klirinških terjatev z Nemčijo.

Uredba o klirinških nakaznicah se glasi:
Cl. 1. Klirinška nakaznica je lista, ki jo izda Narodna banka kraljevine Jugoslavije in ki pomeni obvestilo koristnika o izvršenem vpla-

čilu v tujem denarju za njegov račun in o njegovi pravici, da sme protivrednost tega vplačila sprejeti pri blagajni Narodne banke v dinarjih ter v vsoti, v skladu s določbami pogodb o plačilnem prometu s posameznimi državami.

Cl. 2. Od izdaje klirinške nakaznice gre pravica do plačila protivrednosti v dinarjih vsote, položene v tujem denarju, v skladu s posameznimi pogodbami lastniku klirinške nakaznice, oziroma osebi, ki z rednim nizom prenosov na nakaznici dokaže, da je postala njen lastnik.

Cl. 3. Predpisi meničnega zakona od 29. novembra 1928 veljajo analogno tudi za klirinške nakaznice, v kolikor ne nasprotujejo določbam te uredbe.

Cl. 4. Klirinška nakaznica obsega tele bistvene določbe:

1. Znesek za tuje valute, 2. število vrstnega reda za izplačilo v dinarjih, 3. ime koristnika, 4. označba tujega zavoda, pri katerem je vplačan znesek v tuji valuti, 5. označba načina izplačila v dinarjih, 6. dan izdaje, 7. podpis Narodne banke.

Cl. 5. Izdaja klirinških nakaznic je podvržena plačilu takse enakih taksam, ki se plačajo za izdajo čekov (§ 36 taksne tarife zakona o taksah).

Cl. 6. Ta uredba stopi v veljavo, ko se razglasi v Službenih novinah.

Kmet prodaja:

Krompir pod ceno in v izgubo

»Krompirjevo vprašanje« je pri nas že dolgo časa zelo pereče. Producenti-kmetje se z vsakim letom bolj pritožujejo, da krompir čedalje bolj izgublja na ceni. — Svoječas so naši marljivi Polanci iz Dravškega in Ptujkega polja dobivali za krompir vsaj kolikor koli pravico odmeno v dobri ceni. Takrat se je ta panoga kmetijstva, ki je preživljala široke kmetijske sloje, izplačala. Danes tudi že v teh predelih kmetje deloma opuščajo gojitev krompirjeve kulture, zakaj spriči nizkih cen se ta panoga ne izplača, saj sedanje cene ne krijejo niti pridelovalnih stroškov. Te dni krožijo v naši javnosti spet govori o »krompirjevem vprašanju«, zato ne bo odveč, če nekoliko širše razgrnemo to vprašanje, kakor je to storil neki zagrebški dnevnik.

Pridelki krompirja je letos približno 40% manjši od lanskega. In kljub temu so cene samo za 10% višje od lanskih. Kmet prodaja v potu svojega obraza in s težkim delom pridelani krompir komaj po 30—40 dinarjev za 100 kg, v izjemnih slučajih po 50 Din. Konzument plačuje kg krompirja po 75 para do 1 dinarja. Razlika med prodajno in nakupno ceno je stekla po posredniških kanalih. Še večja razlika pa je pri prodaji takozvanega »industrijskega krompirja«, za katerega kmet-producent ne dobi niti toliko, kolikor dobi za jedilni krompir. Industrijski krompir se uporablja predvsem za proizvodnjo krompirjevega škroba, ki ga največ porabi tekstilna industrija. V naši državi imamo dve tvornici, ki proizvajata škrob ter v ta namen predelata približno 1200 vagonov sirovega krompirja. Da si utegnemo pravilno pred-

stavljati, s kolikim dobičkom posluje ta dve podjetji, je treba predvsem naglasiti, da je škrob zaščiten z visoko uvozno carino ter se prodaja tekstilnim tvornicam po 520—600 dinarjev za 100 kg. Za 100 kg škroba je treba okoli 500 kg krompirja, kar znaša po nakupni ceni največ 200 Din, medtem ko se pa prodaja 100 kg škroba po najmanj 520 dinarjev. To pomeni, da zaslužijo tvornice pri vsakih 100 kg škroba — po odbitku pridelovalnih stroškov — čistih 270 Din! Če ta dobiček vzporedimo s cenami krompirja, potem vidimo, da zaslužijo na vsakih 100 kg krompirja 54 Din, to je več, nego jih je veljal krompir. (Tozadevni proračun posnemamo po podatkih »Jutarnjeg lista«.) To nevzdržno stanje gre predvsem na račun neurejene ga krompirjevega tržišča. Nujno potrebno bi bilo, da se merodajna mesta za to vprašanje zavzamejo z vso resnostjo ter se prepreči to nezasišano izrabljanje kmetijskega producenta. Ta intervencija z merodajne strani je potrebna zlasti sedaj, ko so tvornice škroba že pričele z nakupom krompirja. Če upoštevamo gornji račun, potem ni nič pretirana zahteva, naj tvornice plačujejo vsaj po 60—70 Din za 100 kg krompirja. In če k vsemu temu pristojemo še dejstvo, da sta obe tvornici škroba najmanj z 90% last tujega kapitala, potem si šele moremo predstavljati, koliko škodo trpi naše gospodarstvo s takozv. »krompirjevim vprašanjem«, ki je res pereče in ga je treba nemudoma rešiti v interesu našega malega kmetijskega producenta, ki je v mnogih predelih naše države navezan izključno le na dohodke, ki mu jih prinese pridelek in prodaja krompirja.

Gospodarske vesti

— Službeni list kralj. banske uprave Dravske banovine objavlja v 82. št. od 12. t. m. 1. Uredbo o zaščiti kmetov, 2. Popravek uredbe o osebnih in rodbinskih dokladi državnih upokojencev, 3. Popravek pogreškov pravilnika o neposrednih davkih, 4. Odločbo o sejmskih in tržnih pravicah v srezu Krško in 5. Razne objave iz »Službenih novic«. — Vse kmetovalce, ki se za to uredbo zanimajo, opozarjamo, da si morejo nabaviti to številko »Službenega lista« z dobesedno uredbo o zaščiti kmetov v upravnistvu, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23 za ceno Din 250.

— Zasebni kliring z Italijo. Finančni minister je na predlog Narodne banke izdal novo uredbo o zasebnem kliringu z Italijo. Po tej uredbi morejo izvozniki blaga iz Jugoslavije prodajati, fakturirati in zavarovati valuto izključno le v dinarjih. Vsako fakturiranje v tuji valuti ali vezanje na drugo valuto ob izvozu v Italijo je prepovedano. V okviru pogodbe o kliringu z Italijo se morejo vršiti delna plačila potom zasebnih kompenzacij na domačih borzah in to na način, da bodo uvozniki italijanskega blaga mogli vršiti plačila za 50% vrednosti faktur za uvoženo blago z odkupom terjatev naših izvoznikov v Italijo, katera se plača v kliring pod pogojem, da ostalih 50% vplačajo istočasno v kliring. V tem smislu se bodo odslej vršili tudi posli na borzah.

— Nakup vojne škode. Po odredbi poštne hranilnice bo od 12. oktobra dalje znašal mesečni obrok za nakup obveznice vojne škode po 30 Din na obveznico. Prošnje za nakup ina odobriti nadzorni svet. Kupona št. 14 in 15 pripadajo poštni hranilnici. Ostali pogoji ostanejo neizpremenjeni. Kupci, ki se javijo od 12. oktobra dalje, bodo morali plačati tekom leta po 30 Din na mesec za vsako obveznico.

— Prijave za odmero zgradarine za davčno leto 1936 se morajo vložiti v času od 16. oktobra do 14. novembra 1935. Prijavitelj se mora celokupna kosmala najemnika, ki se plačuje ob času, ko se razglasi poziv za predložitev prijavi, in je najemina za meseca oktobra pomnožena z 12. Eventualne odbitke je odšteti šele koncem prijave od skup-

— Italija ni prepovedala izvoza limon. Vest, da je Italija prepovedala izvoz limon, so neutemeljene kot sporočajo italijanski listi. O kaki prepovedi ni govora.

— Prepoved izvoza konj. Naše ministristvo za kmetijstvo je izdalo uredbo, po kateri je mogoče izvoziti iz naše države konje le na podlagi predhodnega dovoljenja Kmetijskega ministristva, ki izdaja to dovoljenje v soglasju z ministristvom mornarice in vojske. Ta uredba je bila izdana zaradi tega, ker se je zadnje čase pojavilo v naši državi nešteto trgovcev, ki so pričeli kupovati konje v velikem številu.

Borzna poročila

DEVIZE:

Curib, 14. oktobra. Beograd 7.—, Pariz 20-23, London 15-0325, Newyork 307-125, Bruselj 51-70, Milan 24-9625, Madrid 41-95, Amsterdam 208-05, Berlin 123-55, Dunaj 57—, Stockholm 77-60, Oslo 75-60, Kopenhagen 67-20, Praga 12-71, Varšava 57-7750, Atene 2-90, Carigrad 2-45, Bukarešta 2-50, Helsingfors 6-6350, Buenos-Aires 0-8350.

Ljubljana, 14. oktobra. Amsterdam 2963-15 do 2977-75, Berlin 1756-08 do 1769-95, Bruselj 735-26 do 740-32, Curib 1424-22 do 1431-29, London 213-84 do 215-90, Newyork 4338-58—437489, Pariz 288-10 do 289-54, Praga 181-05 do 182-16, Trst 354-85 do 257-93.

VREDNOSTNI PAPIRI:

Zagreb, 14. oktobra. 7% invest. posojilo 78r. Vojna škoda 345 do 348 do 345 do 350, okt. nov. 349r. dec. 348 do 349 do 355, 7% Blerovo posojilo 65 do 68, 8% Blerovo posojilo 75 do 77 do 77, 6% begluške obveznice 60-50r, Dubaj-Zagreb 856 do 866 do 861, Dunaj-Beograd 860 do 850, Grčija-Zagreb 29-40 do 31-10 do 29-75, Grčija-Beograd 30-08 do 29-38, Priv. klir. London-Zagreb 237-86 do 239-46 do 238-66, Priv. klir. London-Beograd 239-41 do 237-81, Priv. klir. Madrid-Zagreb 550-50 do 565-50 do 560-50, Priv. klir. Madrid-Beograd 570 don., Trboveljska 100 do 110, Sečur Osijek 125 do 135, 7% stab. pos. v Parizu —.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Novi Sad, 14. oktobra. Pšenica: Bačka 170 do 175, Bačka ladja Tisa 177-50 do 180, Bačka ladja Begej 175 do 177-50, Slavenska 172-50 do 175, Sremska 172-50 do 177-50, Banaška 170 do 175. Oves ne notira. Rž neizpremenjen. Ječmen ne notira. Koruza ne notira. Moka: Bačka in sremska og in ogg 245 do 265, št. 2 225 do 245, št. 5 205 do 225, št. 6 185 do 205, št. 7 165 do 175, št. 8 115 do 120. Otrubi in fižol neizpremenjeni. Tendencja neizpremenjena. Promet srednji.

= Sport =

Konjske dirke na Fužinah

Naše nedeljsko poročilo o velikih konjskih dirkah, ki so bile na novem dirkališču na Fužinah, izpopolnjujemo z rezultati istih, ki so bili naslednji:

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petitna vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

PISALNI STROJ znamke Remington ali Underwood v dobrem stanju, ako po ugodni ceni kupim. Ponudbe pod »Pisani stroj 5« na upravo lista.

HRANILNO KNJIZICO mestne hranilnice ali kmetijske posojilnice z vlogo do 2500 Din kupim. — Ponudbe z navedbo cene pod »Vloga 2500« na upravo lista.

FIZOL prepelčar ali ribničar kupimo vsako množino takoj. Ponudbe z navedbo količine in cene pod »Takojšnja dobava« na upravo lista.

STANOVANJE po možnosti trisobno v bližini Tržaške ceste iščem za 1. november. — Ponudbe z navedbo cene na upravo pod »Trisobno stanovanje«.

DAJEM instrukcije v nemškem, italijanskem in francoskem jeziku. Cene zmerne. Naslov pove uprava lista.

DVOSOBNO stanovanje, najraje v centru za 1. december, ne preko 600 Din išče družina z odraslimi člani. Ponudbe na upravo pod »600«.

1. Velika dirka mesta Ljubljane. Heat vožnja za 4 do 12letne konje vseh krajev. Proga 1600 m. Nagrade: Din 2000.— (1000, 500, 300, 200). Tekmovalcev je bilo šest. Zmagal je »Uskok II.« (7letni žrebec) gosp. Franca Kodele v času 2:40, 2. »Egon« gosp. Ivana Krušiča 2:43, 3. »Posilna« 2:44 in 4. »Tilde«.

2. Propagandna dirka. Najkrajša proga 1600 m. Tri častne nagrade. Dva udeležencev. Zmagal je »Posilni« v času 2:30, 2. »Uskok« 2:34.

3. Velika dirka mesta Ljubljane. Druga heat vožnja. Zmagal je ponovno »Uskok II.« v času 2:37-5, 2. »Posilna« 2:40.

4. Dirka dravske banovine. Proga 2100 m. Nagrade: Din 2000.— (1000, 500, 300, 200). Dirkali so 3 do 12letni jugoslovanski konji. Prvi je prišel na cilj »Dizma« (6letni žrebec) g. Bona iz Krškega v času 3:28, 2. »Danica« (4letna kobila) 3:30, 3. »Sultan Murat« gosp. Peternela iz Naklega 3:38, 4. »Vida«, 5. »Agnica«.

5. Jahalna galopna dirka. Proga 1800 m. Nagrade: Din 1500.— (800, 400, 300). Pet udeležencev. Zmagal je »Divno« s kap. Robom v času 2:13, 2. »Kozma« (red. Popović) 2:30, 3. »Atos« (Cvetežnik Alojzij) 2:25, 4. »Mica« (Prešern Ivan). Konj »Soko« je padel in se ni plasiral.

To je bila obenem z dirko preko zaprek najlepša in najrazburljivejša točka programa.

6. Handicap Petra Mozarta. Za 3 do 12letne jugoslovanske konje, ki so najmanj enkrat dirkali. Proga 2100 m. Nagrade: Din 1500.— (1000, 500, 300, 200). Na cilj so prispeli: 1. »Agnica« (7letna kobila) gosp. Dolarja v času 3:55, 2. »Posilna« (g. Krišperja) 3:56, 3. »Sultan Murat« 3:58, 4. »Egon« (g. Krušiča), 5. »Danica« (gosp. Petana).

7. Dirka preko zaprek. Proga 2800 m, z 8 po 70 cm visokimi zaprekami. Nagrade: Din 2000.— (1000, 600, 400). Za jugoslovanske konje, ki v taki dirki še niso prejeli Din 5000.—. Profesionalni dirkači niso bili pripuščeni. Šest udeležencev.

Zmagal je »Perun«, last uprave policije s Pavlovičom A. v času 3:55.

8. Dvovprezna amaterska vožnja. Proga 2800 m. Za triletnje in starejše konje vseh krajev. Nagrade: Din 2000.— (1000, 500, 300, 200), Sedem tekmovalcev.

Prvi je privozil na cilj par »Egon«-»Posilni« last g. Krušiča. Čas 5:10. 2. »Uskok II.«-»Uskok« (Cvetežnik Alojzij) v času 5:24. 3. »La Fliche«-»Doucette« last g. Galeta v času 2:25. 4. »Filko«-»Dizma«, last g. Kodele in Bona. 5. »Danica«-»Lina«, last g. Petana.

Prav zabavna je bila zadnja točka programa: Gorenjska dirka. — Nagrade: Din 1000.— (500, 250, 150, 100). Za triletnje in starejše konje brez papirjev, ki niso v krvnem sorodstvu z ameriškano črto, in ki se uporabljajo samo za cestno vožnjo. Najkrajša proga je bila 2000 m.

Zmagal je čisto nepričakovano Počivalnik Anton s Podbrezja z »Bramom« v času 4:55.

Ako ste v zadregi

glede prodaj in nakupov

- „ stanovanj
- „ služb
- „ posredovanj kapitala
- „ posojil
- „ raznih informacij

poslužite se vedno učinkovitih

MALIH OGLASOV

„GLASA NARODA“

ki je najcenejši in zato

najbolj čitan dnevnik

Gramofonske plošče

zamenjavamo:

Za 3 stare in doplačilo Din 30— dobite eno novo po izbiri!

elektroton

PASAZA NEBOTICNIK

INSERIRAJTE

v dnevniku

»GLAS NARODA«

Litopon „TITANIK“

originalno 30odstotno blago, odporno proti svetlobi, v vseh lastnostih popolnoma odgovarjajoče najboljšim svetovnim tujim izdelkom (nizozemskim in nemškim)

Cinkovo belilo „BRILJANT“

vseh vrst: zlat, srebrn, bel, zelen, rdeč in siv pečat, priznan doma in v tujini že celo vrsto let kot prvovrsten domač proizvod, ki je v vsem enak, tudi najboljšim tujim izdelkom

Dobi se v vseh trgovinah za barve po vsej Jugoslaviji!

V Rimu sta se poročila princ Don Juan Burbonski, tretji sin španskega kralja Alfonza, in princesa Marija Mercedes Orleanska, nečakinja grofa Caserte. Slika kaže v sredini poročni par na velikem sprejemu, katerega so se udeležili španski kralj, vsi diplomati v Rimu in vsa italijanska aristokracija.

Ako ravnatelj kupuje šivanke

Ravnatelj traktorske postaje v Putčinu na Beloruskem je hotel kupiti — šivanko. Poslal je svojega namestnika Korola, naj mu prinese iz mesta iglo. V mestecu pa ni bilo nobene trgovine, ki bi premogla tako — dragocenost. Namestnik je tedaj odpotoval v sresko mesto, a tudi tam ni imel sreče. Svetovali pa so mu, naj se poda v Minsk, glavno mesto Belorusije. Vztrajni Korol se je res podal na pot. V Minsku so mu svetovali, naj povpraša v glavni državni trgovini. Tako je ravnateljev namestnik končno res zasledil šivanko, a smola je hotela, da so jih v tej glavni državni trgovini

prodajali samo v zavitkih po 250 kosov... Naj je Korol še tako prosil, postregli so mu samo z odgovorom, da šivank ne smejo prodajati v manjših množinah, ker se državna trgovina ne sme pečati z nadrobno prodajo.

Šele na posredovanje osrednjih oblasti se je ravnatelj glavne drž. trgovine toliko omečal, da je prodal Korolu mesto predpisane množine le 100 kosov. »Pomnite pa, je dejal, »da je to prvič in zadnjič in samo vam na ljubo. Kajti šivanke je pri nas dovoljeno kupovati in prodajati samo v zavitkih po 250 kosov...

Milijonar in kolporter

Milijonarji večkrat dobivajo razne »vzgojne napade«, ko hočejo ljudi, ki so imeli manj gmotnega uspeha v življenju, poučiti, kako se tudi oni lahko dokopljajo do milijonov.

Tak je bil tudi večkratni milijonar T. Highernewer v Ameriki. Nekoč se ustavi pred prodajalcem časnikov na ulici in mu začne na dolgo in široko razlagati tole:

— Veste, prijatelj, tudi jaz sem sin revnega farmarja in poleg tega celo trinajsti otrok svojih staršev. Doma nismo nikoli imeli dovolj jesti. Suhi črn kruh je bil naša vsakdanja hrana. Pa sem jo mahnil v Newyork. Jel sem prodajati časnike kakor vi. Natančno na temle vogalu sem jih prodajal. Ko prvi večer sem zaslužil pol dolarja. Čez teden dni sem imel že tri! Čez mesec dni sem premogel 4 dolarje, kar je za moje tedanje pojme pomenilo celo premoženje. Naložil sem denar v banko. Spal sem pod mostovi, jedel sem le za silo po najcenejših ljudskih kuhinjah, zabave pa

si nisem privoščil nobene. Čez leto dni mi je ob takem delu in življenju imetje naraslo na 100 dolarjev. Nato sem si najel malo delavnico, ki sem jo čez čas kupil. Iz delavnice se je razvila tovarna, iz tovarne pa cel koncern, ki mu danes načelujem. Kapital se je večal in večal in mi rase še dandanes, čeprav sem začel čisto na isti način kakor vi.

Okrog milijonarja in siromašnega prodajalca časnikov se je zbralo polno ljudi. Nekatere je milijonarjeva zgodba tako ganila, da so začeli jokati, prodajalec časnikov pa je skomignil z rameni, češ:

— Kaj hočem z vašo zgodbo, gospod! Ko sem bil star 16 let, sem podedoval po očetu velikansko premoženje. Danes sem siromak in prodajam časnike. Nemara bi pa s pridom poslušal vašo lepo povest moj sin, ki tamle na drugem vogalu prodaja časnike. On je še mlad. Morda mu bo kaj pomagala vaša pravljica. Meni ne more nič več.

Nov ruski ledolomilec

V nikolajevski ladjedelnici so nedavno začeli graditi nov ledolomilec tipa »Krasin«. Naročila ga je uprava Severne pomorske proge.

Konec nomadstva v Rusiji

Po revoluciji je bilo v Rusiji še okrog 10 milijonov nomadskih narodov: Kirgizov, Kalmikov, ciganov, narodov skrajnega severa in raznih srednjeazijskih plemen. Že leta 1924. so oblasti ukrenile potrebne korake, da bi prisilile ta

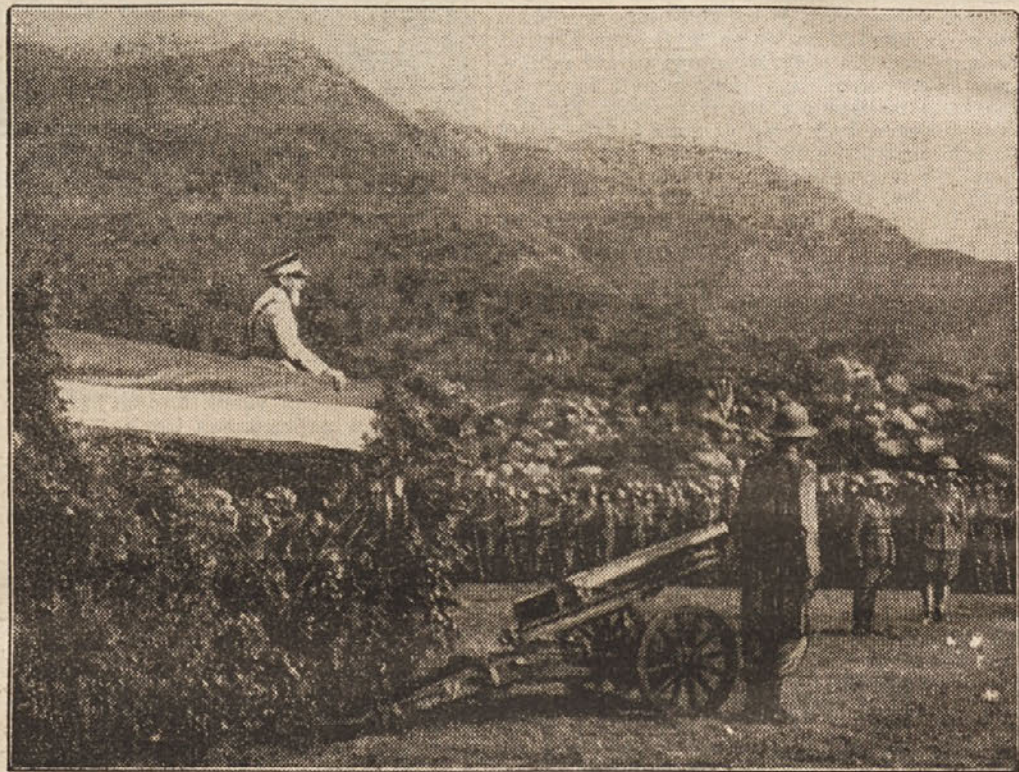
plemena k stalni naselitvi. Dodelile so jim zemlje za pašnike in polja, navajale so jih na poljedelstvo in država jim je oskrbela hiše in hleve. Zdaj se je število nomadov zmanjšalo za dve tretjini. Okrog 7 milijonov se jih je že navadilo na stalna bivališča. Ti so tudi kulturno precej napredovali. Tako so na primer med Orjoti (polnomadskim narodom v zapadni Sibiriji) nasteli pred kratkim samo 18% nepismenih ljudi, medtem ko jih je bilo leta 1924. še 97 odstotkov. Orjoti sploh niso poznali niti umivanja, zdaj pa imajo svoje kopališče in hodijo nekateri po 30 km daleč, da se okopajo. Zatira-

nje nomadstva po zadnjih poročilih povsod tako napreduje, da v primeroma kratkem času Rusija sploh ne bo več poznala nomadov.

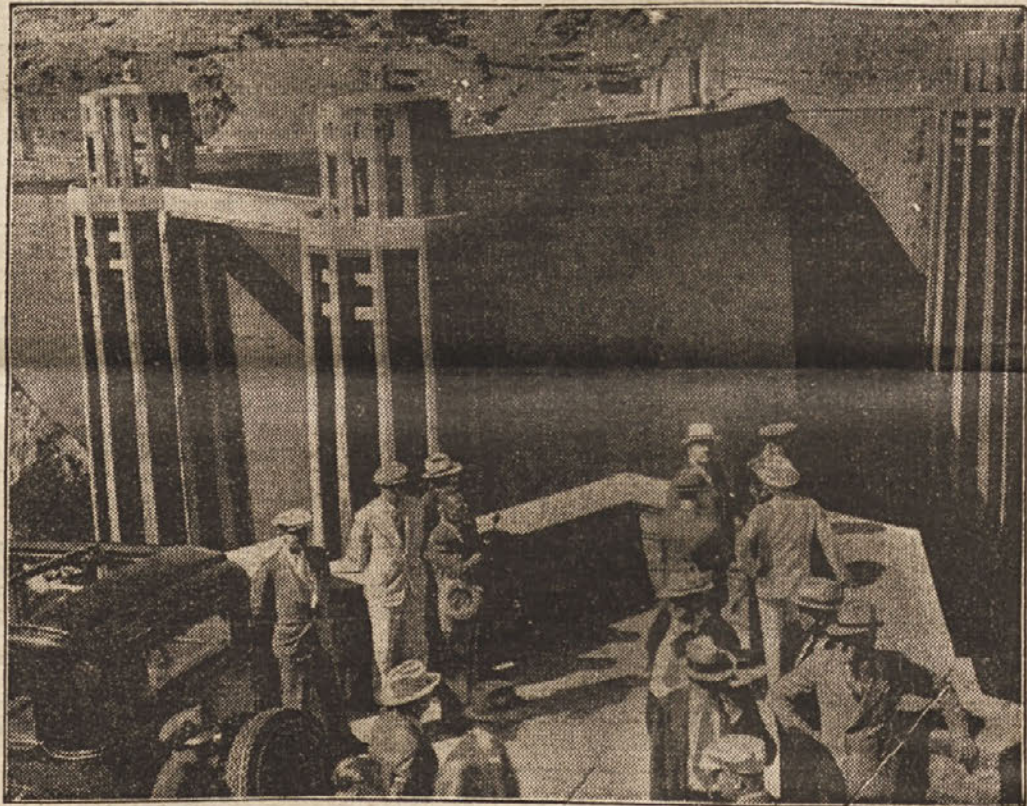
Poljed. enciklopedija

Začetkom letošnjega leta je izšla I. izdaja Poljedelske enciklopedije v Moskvi. Ta je že popolnoma razprodana. Sedaj pripravljajo II. izdajo, ki bo obsegala znanstvene in tehnične najnovejše izsledke v poljedelstvu. Posebna po-

zornost bo posvečena znanstvenim vprašanjem z ozirom na socialistični ustroj vasi. Drugo izdajo urejajo teoretični in praktični socialistični poljedelski poborniki. Značilno za to veliko delo je tesno sodelovanje mnogih znanstvenih zavodov pri enciklopediji. Po odredbi mora celotna II. izdaja iziti do 1. julija 1937. leta. Prvi zvezek izide po vsej priliki še pred koncem letošnjega leta, ostali trije pa v prvi polovici leta 1937. Medtem ko je I. izdaja izšla v nakladi 60.000, izide druga v 100.000 izvodih.

Zanimiva slika z bojišča v Abesiniji. General de Bono, vrhovni poveljnik italijanskih čet v Eritreji, navdušuje svoje jurišne čete pred odhodom na fronto.

V ameriški Nevadi so blagoslovili orjaško zatvornico, katero so gradili več let. Zatvornica bo obvarovala več provinc pred poplavami, ki so doslej napravile toliko ogromno škodo. Američani pravijo tej zgradbi »Svetovno čudo 20. stoletja«. — Slika kaže predsednika Roosevelta, ko si ogleduje zatvornico.

8

Inge se je uporno vzravnala in v spominu ji je opek s »reuzir suer aj i i ko »tjetnart tatzaz okaz hladno preračunanostjo jo je hotel poslati v večnost.

— Po vsem, kar ste mi nekoč priznali gospod inženjer, mislim, da pravzaprav nimate nobene pravice, pričakovati uslug z moje strani.

— Kakor vidim, gospodična Inge, ne prenesete odkritosrčnosti. Vendar mi ne zamerite, če sem ponovno brezobziren: Ta vaša lastnost vam ne daje najlepšega izpričevala.

— Če želite dajati izpričevala, gospod inženjer, vam moram povedati, da ste se obrnili na napačen naslov, je osorno zavrnila Inge, ki ni mogla prikriti jeze. Inženjer si je nervozno našgal cigareto in zatajil vso nejevoljo.

— Popolnoma brez potrebe se razburjate, gospodična Inge, saj vas ne prosim ničesar drugega, kakor da za nekaj trenutkov mislite s tisto hladnostjo, ki je brezpogojno potrebna znanosti. Želel bi samo, da mi poveste, če sta s Kid kdaj kaj več govorili o moji iznajdbi.

Inge je za trenutek pomislila in hlastno priznala z nasmeškom, ki je bil vse prej kot prijazen:

— Davi je prišla Kid vsa razburjena k meni in mi je pripovedovala o nekih čudovitih sanjah.

Podrobneje je nato opisala Jensu, kaj ji je pripovedovala Kid. Na podlagi tega, kar je nekoč priznal inženjer sam, je sanje očrtala še bolj plastično in preroško usodno. Jens je do kraja poslušal, ne da bi trenil, končno pa je vprašal z izzivajočim naglasom:

— In to pravite, gospodična Inge, da vam je Kid pripovedovala, ne da bi ji vi prej kaj omenili?

— Da, nikdar nisva govorili o iznajdbi in sploh skoraj nikoli ne o vas.

Preden je mogla kaj več povedati, je stal pred njima asistent Kristjan Momsen, ki je bil videti nekam zaskrbljen in potr. Koder predivasto plavih las mu je zasenčil čelo in kakor dijak je mencial s prsti, ko se je oglasil:

— Oprostite gospod inženjer, če vas motim. Gospod Larsen nujno želi —

Jens se je samo s pogledom oprostil gospodični.

— Ali je kaj nujnega? je dejal, ko sta šla z asistentom proti hiši.

Momsen je skomignil z rameni. Da hodijo ljudje v hišo kakor na božjo pot. Nekaj jih je gospod Larsen odklonil, trije pa so vendar tako vztrajni, da se niso dali odgnati. To so Hans v. Berg, Adam Cowell in gospa Reebelandova.

— Cowell je tukaj? Saj je bil še pravkar v Londonu.

— Zato se ga ni mogoče otresti! Če pride človek iz Londona semkaj, vzame dobršen kos vztrajnosti s seboj, je skušal biti Momsen šegav, vendar je njegov

glas ostal še vedno zasenčen in ni mogel prikriti nemira, ki ga je mučil.

— Ali mislite, gospod Momsen, da Cowell sluti bistvo iznajdbe?

— Ne vem, kaj bi dejal, je menil asistent, vendar se mi zdi, da danes ljudje že vidijo skozi zid in da nobeno laboratorijsko čudo ne ostane več tajno.

— Po čem to sklepate, gospod asistent?

— Prav za prav vam niti ne morem povedati. Njihovo vedenje me navdaja s to slutnjo. Zlasti gospa Reebelandova govori tako nekam veličastno in preroško, da se mi skoraj zdi, kakor da bi ji bila tajna novo odkritih žarkov že kolikor toliko znana. Potem pa seveda v. Berg! Ta je neverjetno zgovoren in ima človek kraj njega občutek, da je že vse sistematično uredil, preden smo mi prav za prav dokončno dognali, za kaj gre. Verjemite, gospod inženjer, da me je skoraj groza teh ljudi. V laboratoriju, dokler smo sami med seboj, je vse tako lepo, kakor hitro pa začno tipati v tajne druge osebe, se mi zdi, kakor da smo vsi razgaljeni in bodo nevredni oblatili in pretvorili v zlo, kar nam je bilo sveto in iz česar smo želeli samo dobrote.

Jens je pozorno poslušal asistenta in je na koncu pripomnil, češ:

— No, no, tako črno vendar ni treba gledati. Saj je končno odvisno od nas, v koliko zadostimo radovednosti te gospode. Če se bo izkazalo, da so zaupanja vredni, jim lahko kaj malega povemo. Kakor hitro pa bi zaslutil, da hočejo naše plemenite težnje izkoristiti v barbarske namene, potem mi lahko verjamete, gospod Momsen, da bo ves njih trud zaman.